

սէր , բայց անիկայ չորս կողմը մէյ մը պտտտելէն ետքը՝ պահապանի պէս քովը կայնեցաւ :

Սա մէ մը աւելի այս երկիւղալի տառապանաց մէջ մնացեր էր պարոն () . երբոր իրեն ընկերները տեսնելով որ իր բնակութիւնը չգառնար , ենթադրեցին թէ ինչ կրնար գլխէն անցած ըլլալ . ուստի ամենայն զգուշութեամբ սկսան փնտռել զինքը , և վերջապէս գտան անշարժ գետին փռուած . և կարծելով թէ մեռած է , մէկէն մեռելաթաղներու իմացուցին որ գան վերցընեն , և իրենք իրենց տեղը քաշուեցան :

Ըրդ նոյն գիշերը պարոն () . տեսնելով իրեն ասանկ ուժածափ վիճակը և ուզելով աւելի մեռնիլ մէկ հարուածով մ'ալ , քան թէ այն անհնարին տագնապով ողջ մնալ , և կամ թերևս յուսալով որ այն մթութեան մէջ իր անգութ դահճին ձեռքէն կարենայ մը

ջոցով մը խալըսիլ , շարժեցաւ մէյ մը ու բացաւ աչուրները , և ահա ցուր հոն չէր : Ըն ատեն նորէն ապրելու յուսով որ միշտ քաղցը է մարդուս , կրկին զօրացած ոտք ելաւ և սկսաւ դէպ 'ի իր ընկերաց բնակութիւնը երթալ , որոնք քնոյ մէջ էին . բայց երբոր տեսան այդ անակնունելի դարձը՝ որուն ամենեին չէին յուսար , շատ ուրախացան և մէկէն ամենայն խնամքով անկողին մը հանգչեցուցին զինքը : Արկրորդ օրը պարոն () . շատ չիզարմացաւ տեսնելով որ դէպ 'ի իրեն կեցած հիւղը կառք մը կու գար . մեռելի դագաղ մ'ալ մէջը , որ բարեբախտաբար աւելորդ էր : Եւ այն կառքով պարոն () . հիւանդանոց մը տարուեցաւ , ուր ամենայն հոգ և խնամք ըլլալով վրան՝ յոյս կայ որ դարձեալ իրեն կատարեալ առողջութիւնը կարենայ ստանալ :

Առ լուսին :

Սըփռեալ այսրէն ի թուփ եւ ձոր
Ըջոյ խաղաղ լոյս միգազգած ,
Ըգգեցութեամբ քոյով անդոյր
Խաղաղանայ սիրտ իմ յանկարծ :

Յիր ըզմարգաւս երեսքդ յածին
Ընարկելով քաղցրահայեաց .
Օ էրդ խանդակաթ աչք մըտերմին
Չըկտեալ դէտակն յիմ բախտ կենաց :

Տըխուր եւ զուարթ ժամուցն համայն
Ըգգէ յողիս մէն մի ձայնիկ .
Ընդ խինդ եւ ցաւ վարեալ գընամ
Յառանձնութեանըն միայնիկ :

Ընթա , ընթա , առուակ սիրուն .
Ըերկրանք առ իս այլ ոչ դարձցին .
Խաղք եւ համբոյրը անցին հանգոյն ,
Հանգոյն երգուեալն ուխտ սիրային :

ԿԵԹԷ

Այլ ըստացայ ես մի նըլագ
Բզցանկալին զայն պատուական ,
Ոյր յիս անեղծ կայ յիշատակ ,
Ի պատուհաս տանջողական :

Արկաջբդ ի սահ յեմակ հովտին
Ու յընթացիցն առցեն դադար .
Յերգս իմ յըրմունջբդ խառնեսցին ,
Ղաշնակելով բարեյարմար .

Սինչ ընդ գիշերսն ձըմերաց
Ուռնուս ըստ հունդ յորդավըտակ,
Կամ ի գարնան պայծառազգեաց
Ընծիւղէս ծիւղ նորագիտակ :

Ո՛հ, երանի ում վըճարին
Յաստի կենացս՝ անքէն եւ հաշտ .
Եւ կենակից ընդ մըտերմին
Օղւարճացեալ բարեայն ի բաստ ,

Որ անծանօթք մահկանացուաց
Եւ արհամարհք թըւին մարդկան .
Ընդ խորշ սըրտին բազմամանուած
Վընայ ի մուծ գիշերական :

ԿԵԹԷ՛

Աշխարհագրական լայնոշքիւն և եր-
կայնոշքիւն:

(Տես երես 26)

Բ

Ինչպէս իւր Գրքի լայնութիւնն : — Եւ
րեւակայենք երկրագունտս, և որոշենք
վրան հիւսիս բևեռն ու հասարակածը,
ու առնունք որ և իցէ կէտ մը մեզի
կայանք . զոր օրինակ Մ. յրարատայ գա-
գաթն, որուն կ'ուզենք գտնել լայնու-
թիւնն, այսինքն է համեմատաբար
հասարակածէն ունեցած հեռաւորու-
թիւնն : Հիմա վերցունենք աչուրնիս
դէպ 'ի հաստատութիւն որ կը շրջա-
պատէ զերկրագնտուս, երկնից այն
կէտն՝ ուր կ'երթայ կը յանգի երկրա-
գնտիս առանցիցը հիւսիս ծայրը, կ'ըլ-
լայ հիւսիսային բևեռին տեղին երկնից
երեսն, և մօտը կը գտնուի աստղ մը,
որ բևեռային աստղ կ'ըսուի . երկնից
այն կէտքն ուր կ'երթայ կը յանգի եր-
կրագնտիս հասարակածին մակարդակը,

կը ցուցնեն հասարակածին հետքն
երկնից երեսը, և կը ծրագրեն երկնա-
յին հասարակածն . իսկ երկնից այն
կէտն ուր կը յանգի Մ. յրարատայ գա-
գաթէն ձգուած ուղիղ գիծն՝ զենիդը
սուած տեղին է, առ որ կը դիմէ կա-
պարաւոր թեղի մը ուղղութիւնը :

Եւ որ երկրիս վրայ բևեռն, Մ. յրա-
րատայ գագաթն ու հասարակածը կը
համապատասխանեն երկնից բևեռին,
զենիդին և հասարակածին . և հե-
տեալ քանի աստիճան ունին եր-
կրիս վրայ միջօրէականին աղեղունքն՝ որ
հասարակածէն յ. Մ. յրարատ և յ. Մ.
րարատայ մինչև ցբևեռ կը ձգուին,
նոյն թիւն աստիճանաց կը բովան-
դակեն երկնից միջօրէականին աղե-
ղունքն, որ երկնային հասարակածէն
մինչև 'ի զենիդն Մ. յրարատայ և զե-
նիդէն Մ. յրարատայ մինչև երկնային
բևեռը կը ձգուին : Ուրեմն եթէ հա-
սարակածէն մինչև յ. Մ. յրարատ 40
աստիճան բովանդակուի, նոյնպէս երկ-
նից հասարակածէն մինչև Մ. յրարա-
տայ զենիդը 40 աստիճան կը բովանդա-
կուի . ինչպէս նաև երկնից հասարակա-

1. Կեթէի համառօտ կենսագրութիւնը կարգաւ ուղղոյները կրնան գտնել Բազմ. Հատոր Ե.
երես 57 :